

SPREMLJAJOČE GRADIVO

OBRAZLOŽITEV IN UTEMELJITEV SPREMEMB IN DOPOLNITEV OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

1 UVOD

Prostor občine Šmartno pri Litiji se ureja z Odlokom o strategiji prostorskega razvoja Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 18/08) ter Odlokom o izvedbenem delu občinskega prostorskega načrta Občine Šmartno pri Litiji (Uradni list RS, št. 38/13, 67/14, 29/15 – obj. razl., 97/15 – obj. razl., 50/16 – obj. razl., 69/16 – teh. popr., 53/17, 104/20, 118/23 – tehnična posodobitev, 20/25 – obj. razl. in 92/25). To sta temeljna prostorska razvojna akta, ki določata strateška izhodišča prostorskega razvoja občine in sta pravna podlaga za pripravo projektov za izdajo gradbenih dovoljenj po predpisih o graditvi objektov.

Namen sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju SD OPN) je širitev kamnoloma Vetrnik, ki je v upravljanju investitorja Rekon d. o. o.

Na delu območja sedanjega pridobivalnega prostora Vetrnik 2 je v letu 2009 z izkoriščanjem kamnoloma Vetrnik pričela družba REKON d. o. o. Po ureditvi lastništva zemljišč je koncesionar zaradi pomanjkanja zalog mineralne surovine v okviru obstoječega kamnoloma Vetrnik sprejel odločitev o širitvi kamnoloma na celotno območje, kot je z občinskimi prostorskimi akti namenjeno izkoriščanju mineralnih surovin. Z novo koncesijsko pogodbo mu je bila leta 2016 podeljena rudarska pravica za obdobje 30 let.

Pogled na kamnolom Vetrnik iz naselja Ježce. Predvidena je širitev v gozdno pobočje v zaledju kopa, kjer predvidene ureditve segajo tudi na območje v občini Ivančna Gorica.

Ne glede na trenutno zagotovljen vir si naročnik želi zagotoviti še dolgoročnejši vir mineralne surovine, potrebne za njihovo osnovno dejavnost v gradbeništvu ter za zagotavljanje oskrbe ožjega in širšega območja kamnoloma Vetrnik. Skladno z državno rudarsko strategijo je smiselno širiti obstoječe prostore, namenjene pridobivanju mineralnih surovin. Izkoriščanje mineralne surovine v novem

območju predlaganega pridobivalnega prostora Vetrnik 3 bo logično nadaljevanje do sedaj izvedenih del pri izkoriščanju obstoječega kamnoloma Vetrnik 2 za nadaljnje dolgoročneje časovno obdobje.

Osnovni pogoj (poleg ustrezne velikosti območja in zaloge mineralne surovine) za pridobitev koncesije za izkoriščanje mineralne surovine je opredelitev območja za pridobivanje mineralnih surovin v prostorskih aktih.

Območje obstoječega kamnoloma leži na območju občine Šmartno pri Litiji, na severnem pobočju istoimenskega hriba (Vetrnik, 503 m n. v.), okoli 500 m jugovzhodno od zaselka Ježce. Predvidena je širitev proti vzhodu (na območju občine Šmartno pri Litiji) in proti jugu, kjer pa bo širitev posegla na območje Občine Ivančna Gorica, zato hkrati s postopkom sprememb in dopolnitev OPN Šmartno pri Litiji poteka tudi postopek sprememb in dopolnitev OPN Ivančna Gorica za potrebe širitve kamnoloma Vetrnik. Zaradi pomembnosti spremembe se predlaga vodenje samostojnega postopka, izključno za namen širitve kamnoloma Vetrnik.

Za območje obstoječega kopa je bil sprejet Občinski podrobni prostorski načrt za območje peskokopa Vetrnik (Uradni list RS, št. 3/14), ki se s tem postopkom SD OPN razveljavi.

Za območje razširjenega kamnoloma se skladno s 129. členom ZUreP-3 pripravi skupen OPPN občin Šmartno pri Litiji ter Ivančna Gorica, ki se pripravlja vzporedno oz. s faznim zamikom z obema postopkoma SD OPN Šmartno pri Litiji ter SD OPN Ivančna Gorica.

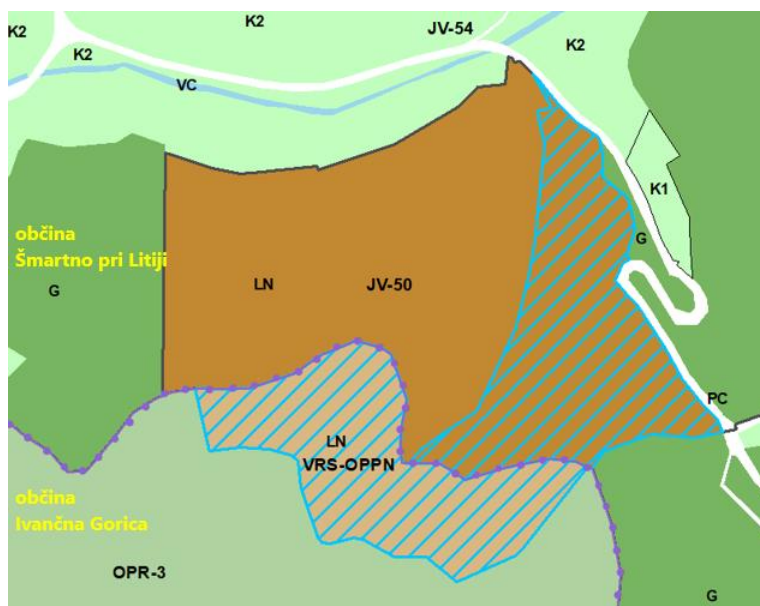
Slika 1: Levo pogled na obstoječi kamnolom z lokalne ceste 426113 in desno pogled na kamnolom z vstopa

2 OBSEG IN VSEBINA TER UTEMELJITEV SPREMEMB IN DOPOLNITEV OPN

Spremembe se nanašajo na tekstualni in na grafični del izvedbenega dela OPN.

V odloku o izvedbenem delu OPN se v 92. členu v tretjem odstavku med akte, ki se razveljavijo, dodata Odlok o lokacijskem načrtu za območje peskokopa Vetrnik (Uradni list RS, št. 51/04) ter Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za območje peskokopa Vetrnik (Uradni list RS, št. 3/14). V četrtem odstavku pa se med akti, ki ostanejo v veljavi, izbriše Odlok o lokacijskem načrtu za območje peskokopa Vetrnik (Uradni list RS, št. 51/04).

V Prilogi 1 »Podrobni prostorski izvedbeni pogoji za posamezno enoto urejanja prostora izvedbenega dela občinskega prostorskega načrta Občine Šmartno pri Litiji« se v vrstici z oznako EUP JV-50 popravi navedba tako, da se glasi »usmeritve za pripravo OPPN so podane v prilogi 2«.

Slika 2: Prikaz predlagane širitve kamnoloma Vettnik na združenem prikazu namenske rabe prostora v OPN Šmartno pri Litiji, kjer se obstoječe pridobivalno območje (LN) razširi (modra šrafura) in v OPN Ivančna Gorica, kjer se opredeli novo pridobivalno območje (tudi modra šrafura)

V Prilogi 2 »Posebni prostorski izvedbeni pogoji za območja OPPN in DPA« se v vrstici z oznako OPPN JV-50 doda določilo, da kamnolom sega tudi na območje občine Ivančna Gorica ter da se pri pripravi OPPN upoštevajo rešitve iz idejnega rudarskega projekta ter usmeritve iz okoljskega poročila, izdelanega ob pripravi SD OPN.

V grafičnem delu izvedbenega dela OPN se spremembe in dopolnitve nanašajo se na zemljišča s parc. št. 371/1, 372/1, 373/6, 842/10 in 842/14 vse v k.o. 1850 Ježni vrh. Predvidena je sprememba namenske rabe prostora iz območja gozdnih zemljišč (G) v površine nadzemnega pridobivalnega prostora (LN) ter razširitev enote urejanja prostora z oznako JV-50 na tem območju.

Utemeljitev

S SD OPN 8 se ne načrtujejo spremembe, ki bi predstavljale nov poseg v prostor in tudi ne za vrednejše ali občutljivo krajinsko območje. Širitev kamnoloma Vettnik je namreč predvidena v gozdnem zaledju obstoječega kopa, ki ni vidno izpostavljeno iz okoliške pozidave in frekventnih prometnic. Prav tako na obravnavanem in tudi širšem območju ni območij krajinske prepoznavnosti in tudi ne izjemnih krajin. Območje obstoječega kamnoloma in njegove širitve po javno dostopnih podatkih tudi ne leži na območjih ekoloških koridorjev (ekokoridorji parkljarjev in ekokoridorji medveda).

Glede na navedene ugotovitve širitev kamnoloma Vettnik **ne bo povzročila pomembnih vplivov na krajino**, prav tako ne vplivov **na prepoznavnost prostora**. Ker ne gre za odpiranje novega površinskega kopa, pač pa za širitev obstoječega kamnoloma, ki že ima zagotovljene dostop in vso potrebno infrastrukturo, načrtovane ureditve **sledijo načelu racionalne rabe prostora**.

Rešitve za širitev kamnoloma Vettnik se načrtujejo tudi upoštevajoč vse ugotovitve in usmeritve iz **okoljskega poročila**, tako da vplivi na okolje v vseh vsebinah ostajajo v sprejemljivih okvirih.

3 NAČIN PRIDOBITVE STROKOVNIH REŠITEV

Strokovne rešitve so pripravljene na podlagi in v skladu s sklepom o začetku priprave SD OPN 8 4 ter so skladne s hierarhično nadrejenim prostorskim aktom, državnim prostorskim redom, splošnimi smernicami nosilcev urejanja prostora, izdelanimi strokovnimi podlagami ter izraženo razvojno pobudo s strani investitorja širitve kamnoloma Vetrnik.

Za širitev kamnoloma Vetrnik je bil izdelan **Idejni rudarski projekt** za kamnolom Vetrnik 3 (Strokovne podlage za pripravo prostorskih aktov. Minervo Control d.o.o., november 2023).

Postopek poteka v skladu z določbami ZUreP-2 in tudi v skladu z določbami 298. člena ZUreP-3, ki nalaga, da se postopki, začeti na podlagi ZUreP-2, tudi končajo na podlagi določb ZUreP-2. Postopek se vodi ob hkratnem upoštevanju določb 99. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE; Ur. list, št. 175/20, v nadaljnjem besedilu: PKP). V skladu z določbami 278. člena ZUreP-2 morajo občine najpozneje do 1. 1. 2023 uskladiti svoje OPN z določbami ZUreP-2 glede določanja ureditvenih območij naselij (UON), območij za dolgoročni razvoj naselij (ODRN) in opredelitve območij stavbnih zemljišč na posamični poselitvi. Ker pa se SD OPN pripravljajo v skladu z določili ZUreP-2 in 99. člena PKP6, ureditvena območja naselij in območja za dolgoročni razvoj naselij niso določena.

ZUreP-2 v 62. členu določa **obvezne strokovne podlage** za pripravo prostorskih aktov: urbanistična in krajinska zasnova, ter elaborat ekonomike.

- **Elaborat ekonomike** je priložen kot del spremljajočega gradiva (Elaborat ekonomike za pripravo Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o izvedbenem delu občinskega prostorskega načrta Občine Šmartno pri Litiji (sprememba št. 8). Espri d.o.o., junij 2024)
- **Urbanistična zasnova** za obravnavane SD OPN ni bila izdelana, saj ne gre za območje naselja
- **Krajinska zasnova** za obravnavano SD OPN prav tako ni bila izdelana, saj se s SD OPN ne načrtujejo spremembe, ki bi predstavljale nov poseg v prostor in tudi ne za vrednejše ali občutljivo krajinsko območje. Širitev kamnoloma Vetrnik je namreč predvidena v gozdnem zaledju obstoječega kopa, ki ni vidno izpostavljeno iz okoliške pozidave in frekventnih prometnic. Prav tako na obravnavanem in tudi širšem območju (niti po opredelitvah SPRS iz 2004 niti po ugotovitvah projekta CRP Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Acer Novo mesto in ZRC SAZU, 2024), prikazanih na spletni strani <https://experience.arcgis.com/experience/526d3c9c514a43a0ae9d7f793a29a08c/> ni območij krajinske prepoznavnosti in tudi ne izjemnih krajin. Območje obstoječega kamnoloma in njegove širitve tudi ne leži na območjih ekoloških koridorjev (ekokoridorji parkljarjev in ekokoridorji medveda), ki so prikazani v projektu CRP Opredelitev ekoloških koridorjev na ravni Slovenije kot podpora načrtovanju prostorskega razvoja in upravljanja narave ter drugih virov (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo in Acer Novo mesto, 2021).

Rešitve za širitev kamnoloma Vetrnik se načrtujejo upoštevajoč vse ugotovitve in usmeritve, ki jih podaja **Okoljsko poročilo** za Osmo spremembo in dopolnitve občinskega prostorskega načrta občine Šmartno pri Litiji, LUČKA, okoljske in prostorske študije, Vanja Šendlinger s.p., februar 2025.

4 POSTOPEK

Postopek SD OPN se vodi skladno z Zakonom o urejanju prostora - ZUreP-2 (Uradni list RS, št. 61/17, 199/21 – ZUreP-3 in 20/22 – odl. US) ter z Zakonom o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/20, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 15/21 – ZDUOP, 51/21 – ZZVZZ-O, 57/21 – odl. US in 112/21 – ZIUPGT), ki v 99. členu v prvem odstavku navaja, da »ne glede na določbo druge alineje drugega odstavka 278. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17; v nadaljnjem besedilu: ZUreP-2) občini ni treba ob prvih spremembah občinskega prostorskega načrta določiti ureditvenih območij naselij in območij za dolgoročni razvoj naselij, kadar se ne predlaga sprememba namenske rabe kmetijskih zemljišč v obsegu več kot 10 ha.«

V drugem odstavku tega člena pa navaja, da »ne glede na določbe četrtega odstavka 3.č člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17) ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, naroči izdelavo strokovnih podlag, ko je iz prostorskega informacijskega sistema v skladu z zakonom, ki ureja prostorsko načrtovanje, razvidno, da je bil sprejet sklep o začetku postopka priprave prostorskega akta, iz katerega izhaja, da se s prostorskim aktom predlaga sprememba namenske rabe kmetijskih zemljišč v obsegu več kot 10 ha, v skladu z zakonom, ki ureja prostorsko načrtovanje.«

S SD OPN 8 se ne predlaga sprememba rabe kmetijskih zemljišč v obsegu več kot 10 ha. S tem je izpolnjen pogoj, da Občini ni treba ob teh spremembah in dopolnitvah OPN določiti ureditvenih območij naselij in območij za dolgoročni razvoj naselij, prav tako se ne določajo trajno varovana kmetijska zemljišča.

V decembru 2021 so bila objavljena Izhodišča za pripravo SD OPN 8 za Občino Šmartno pri Litiji za širitev kamnoloma Vetrnik in za opredelitev parkovnih površin pri gradu Bogenšperk. Predlog izhodišč je bil javno razgrnjen med 26. 11. 2021 in 10. 12. 2021. Podane pripombe zainteresirane javnosti in nosilcev urejanja prostora so bile smiselno upoštevane pred sprejemom Izhodišč oziroma bodo upoštevane v naslednjih fazah postopka SD OPN. Na podlagi pripomb javnosti je bil zmanjšan obseg predvidene širitve kamnoloma.

Hkrati s objavo Izhodišč je bil sprejet tudi Sklep o pripravi osmih sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta Občine Šmartno pri Litiji, ki je bil objavljen Uradnem listu RS, št. 199/21 z dne 22.12.2021.

20. 6. 2022 je Občina pozvala nosilce urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, da v 30 dneh podajo mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov SD OPN na okolje. Dne 1. 7. 2022 je bila pridobljena Odločba, da je v tem postopku potrebno izvesti celovito presajo vplivov na okolje.

V letu 2023 je investitor širitve kamnoloma Vetrnik odkupil zemljiške parcele, na katerih se prejšnji lastniki niso strinjali s širitvijo kamnoloma (kar so izrazili kot pripombo v fazi seznanitve javnosti z Izhodišči). V osnutku SD OPN so zato vključene tudi te parcele, ki so bile v predlogu izhodišč javno razgrnjene, nato na podlagi pripomb lastnikov umaknjene, po spremembi lastništva (odkup s strani investitorja) pa zopet vključene v postopek SD OPN.

V novembru 2023 je bil sprejet Sklep o tehnični posodobitvi OPN Šmartno pri Litiji, skladno s 141. in 142. členom ZUreP-3. Posledično se je spremenila grafična osnova, na kateri se pripravljajo te spremembe in dopolnitve OPN. Zaradi uskladitve namenske rabe z novejšim podatkom o parcelah je prišlo med drugim do manjših sprememb v bilancah posameznih vrst namenske rabe prostora. Spremenila se je tudi skupna bilanca oz. površina občine.

V decembru 2023 je bil izdelan nov rudarski projekt, ki je vključeval novo območje širitve kamnoloma, kot strokovna podlaga za širitev in sanacijo kamnoloma.

V aprilu 2024 je bil pripravljen osnutek dokumenta za pridobitev mnenj pristojnih nosilcev urejanja prostora. Izdelano je bilo okoljsko poročilo. Osnutek OPN in okoljsko poročilo sta bila z namenom, da se v pripravo OPN čim prej vključi tudi javnost, objavljena na spletni strani Občine. V času od avgusta 2024 do februarja 2025 so bila pridobljena prva mnenja nosilcev urejanja prostora. Na podlagi mnenj ministrstva, pristojnega za prostor, so bile dopolnjene obrazložitve in utemeljitve načrtovane širitve kamnoloma. Poleg tega je bilo na podlagi mnenja Direkcije RS za vode v posebni PIP za EUP za širitev kamnoloma dodano določilo, da naj se v okviru nadaljnjega načrtovanja zagotovita izničenje hipnega odtoka in s tem vplivi na vodotok. V nekaterih mnenjih so bile postavljene zahteve, ki se niso nanašale na predmet SD OPN 8, zato je bilo podano pojasnilo, da so te zahteve že izpolnjene v postopku SD OPN 7, ki obravnava širši prostor občine Šmartno pri Litiji in je bil sprejet v novembru 2025.

Po pridobitvi negativnega prvega mnenja MKGP za področje kmetijstva, v katerem je bila postavljena zahteva za nadomeščanje kmetijskih zemljišč, ki so bila v osnutku SD OPN 8 na območju parka gradu Bogenšperk predvidena za opredelitev stavbnih zemljišč z namensko rabo ZP, je Občina Šmartno pri Litiji poskušala doseči uskladitev med MKGP, Ministrstvom za kulturo in Občino. Ker ni uspela doseči uskladitve med omenjenima ministrstvom, je z namenom, da se v doglednem času omogoči vsaj sprememba določil OPN, povezanih s širitvijo kamnoloma Vetrnik, v avgustu 2025 sprejela odločitev, **da se sprememba namenske rabe zemljišč v parku Bogenšperk izloči** iz postopka priprave SD OPN 8.

Na podlagi te odločitve je bil v oktobru 2025 izdelan dopolnjen osnutek SD OPN 8. Ker pa je bil v novembru 2025 zaključen postopek priprave SD OPN 7 (UL RS, št. 92/25), je bilo treba grafični del, odlok in spremljajoče gradivo prilagoditi na trenutno veljavno stanje, pri čemer pa ni prišlo do nobenih sprememb, ki bi kakorkoli vplivale na vsebino odloka in grafičnega dela dopoljenega osnutka SD OPN 8; ta je bil zaključen v decembru 2025.

5 SKLADNOST Z ZAKONOM IN NADREJENIMI PROSTORSKIMI AKTI

Načrtovana širitev kamnoloma Vetrnik je skladna s temeljnimi načeli urejanja prostora, navedenimi v Zakonu o urejanju prostora (ZUreP-2), in tudi s cilji ter usmeritvami, navedenimi v Resoluciji o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 in v Prostorskem redu Slovenije.

Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050, Uradni list RS, št. 72/23 (v nadaljevanju tudi ReSPR50) je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države, postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru ter določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. Glede na namen SD OPN so v nadaljevanju podane obrazložitve v zvezi z vsebinami v poglavjih 3 Cilji prostorskega razvoja Slovenije, 5.3.2.4 Trajnostna raba mineralnih surovin in 6.6 Oskrba z mineralnimi surovinami.

Ker Državni prostorski red iz 13. člena ZUreP-3, ki določa temeljna in podrobnejša pravila urejanja prostora ter splošne smernice s področja prostora, še ni sprejet, so v nadaljevanju podana tudi pojasnila o skladnosti z **Uredbo o prostorskem redu Slovenije** (Uradni list RS, št. 122/04, 33/07 – ZPNačrt, 61/17 – ZUreP-2 in 199/21 – ZUreP-3; v nadaljnjem besedilu: PRS). Upoštevajoč namen SD OPN je podana obrazložitev skladnosti s pravili za načrtovanje v krajini (55. člen), glede prepoznavnosti krajine (57. člen) in za načrtovanje v območjih mineralnih zemljišč (81. člen)

Glede na določila ReSPR50 in PRS so v nadaljevanju podane obrazložitve in utemeljitve skladnosti načrtovanih sprememb v okviru SD OPN 8, predvsem povezanih s predvideno širitvijo kamnoloma

Vetrnik z vidika trajnostne rabe mineralnih surovin, ohranjanja prepoznavnosti prostora in racionalne rabe prostora.

a) Trajnostni prostorski razvoj in racionalna raba prostora

ZUreP-2 v 2. členu (namen, cilji in instrumenti urejanja prostora) med drugim navaja, da se kot cilj urejanja prostora zagotavlja racionalna raba prostora in ohranjajo prostorske zmogljivosti za sedanje in prihodnje generacije. Prav tako v 6. členu (načelo trajnostnega prostorskega razvoja) določa, da se s trajnostnim prostorskim razvojem zagotavljata racionalna in učinkovita raba zemljišč in objektov ter usklajena in dopolnjujoča razmestitev dejavnosti v prostoru.

ReSPR50 so med usmeritvami za razvoj podeželja v točki 5.3.2.4 podane tudi usmeritve za trajnostno rabo mineralnih surovin:

»(1) Z mineralnimi surovinami se gospodari tako, da je zagotovljena uravnotežena oskrba in ohranjena dostopnost za prihodnje generacije. Uravnotežena oskrba temelji na usklajenosti okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov ter vključuje: prostorsko racionalno organizacijo dejavnosti glede na tržne in prostorske potrebe; zmanjšanje števila površinskih kopov mineralnih surovin; povečanje rabe recikliranih odpadkov oziroma sekundarnih surovin, s katerimi se lahko nadomestijo mineralne surovine. Raba mineralnih virov, ki niso obnovljivi, se zmanjša in razporedi glede na predvidene dolgoročne potrebe na ravni države ob upoštevanju področne zakonodaje. Prednostno se krepijo raba sekundarnih virov, reciklaža in predelava gradbenih odpadkov. Energetski mineralni viri se dolgoročno varujejo, tudi če niso v rabi oziroma se njihova raba zmanjšuje v korist brezogljičnih virov energije. Odvzemi rečnih naplavin se izvajajo v skladu z omejitvami s področja ohranjanja narave in voda.

(2) Pri rabi mineralnih surovin se stremi k optimizaciji pridobivanja in postopnemu zapiranju manjših pridobivalnih prostorov ter sanaciji nelegalnih kopov. Prednostno se sanirajo pridobivalni prostori, ki negativno vplivajo na okolje ali bivalno kakovost, ter pridobivalni prostori, ki so na območjih krajinske prepoznavnosti, varstva narave ali kulturne dediščine. Lega oziroma značilnosti območja se upoštevajo tudi pri načinu sanacije: na območjih varstva narave se pridobivalni prostori praviloma sanirajo s povrnitvijo v naravno stanje ali v sekundarni biotop; na območjih prednostne rabe naravnih virov v zemljišča, namenjena za primarne dejavnosti; na urbanih območjih v območja urbane rabe; na območjih, kjer je pomembna prostorska identiteta, pa v tako obliko, ki je optimalna z vidika zagotavljanja prepoznavnosti naselij in krajine.

PRS v 81. členu navaja usmeritve za načrtovanje v območjih mineralnih zemljišč:

»(3) Izkoriščanje obstoječih kopov oskrbe z mineralnimi surovinami za gradbeništvo ima prednost pred odpiranjem novih lokacij, razen kadar so obstoječi kopi v območjih večje ranljivosti prostora, varovanih in ogroženih območjih po predpisih o vodah, območjih ohranjanja narave, območjih kulturne dediščine ali na vidno izpostavljenih legah.

....

(6) Pri sanacijah je treba upoštevati okoljske, ekonomske in družbene vidike.

(7) Načini sanacij so načrtovanje nove rabe, vzpostavitev rabe prostora, kot je bila pred začetkom izkoriščanja, in uspešnost naravnih procesov, kadar niso ogroženi varnost, zdravje in življenje ljudi.

....

(13) Na območju pridobivanja mineralnih surovin je treba zagotoviti tudi površine oziroma objekte za skladiščenje, separacijo, odlaganje jalovine in za druge objekte, nujne za izvajanje rudarske dejavnosti in pripadajočo infrastrukturo.«

Predlagana širitev kamnoloma Vetrnik sledi **načelu racionalne rabe prostora**, ki je eno od temeljnih načel, navedenih v ZUreP-2.

Širitev kamnoloma Vetrnik tudi sledi usmeritvam, iz ReSPR50 saj gre za širitev obstoječega kopa. Kamnolom Vetrnik je mesto izkoriščanja mineralnih surovin za gradbeništvo (tehnični kamen), za

industrijo gradbenih materialov in proizvodov ter za predelovalno industrijo. V tem kopu se bo raba s predlagano širitvijo nadaljevala in ne gre za odpiranje nove lokacije, s čimer se zmanjšuje število novih kopov. Z načrtovanimi ureditvami, ki poleg širitve površinskega kopa vključujejo tudi izvedbo sprotne in končne sanacije, bo zagotovljena usklajenost okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov pridobivanja mineralnih surovin. Gre za racionalno rabo, ko je obstoječi kop že v veliki meri izkoriščen, širitev se navezuje na obstoječe ureditve, kot so dostopi, manipulativne površine.

b) Ohranjanje prepoznavnosti prostora

ZUreP-2 v 7. členu (načelo identitete prostora) določa:

»Pri urejanju prostora se upošteva, ohranja in krepi prepoznavnost naravnih in grajenih struktur, ki zaradi posebnih geografskih, kulturno-zgodovinskih, družbenih, gospodarskih in drugih pogojev razvoja določajo identiteto prostora.«

ReSPR5 navaja ohranjanje prepoznavnosti prostora med ključnimi prostorskorazvojnimi izzivi, saj se podoba slovenskega prostora pospešeno spreminja predvsem območjih intenzivnejšega razvoja, zaradi opuščanja kmetijske rabe pa tudi na odmaknjenih območjih in s tem se nezadržno spreminja tudi prostorska identiteta Slovenije, pogosto v smeri siromaščenja naselbinske in krajinske prepoznavnosti. V poglavju 5.3 Usmeritve za razvoj podeželja ReSPR50 navaja:

»(1) Posegi v prostor na podeželju se prilagajajo regionalni in lokalni identiteti, prepoznavnosti naselij in krajine ter ohranjanju ekološke poveztljivosti.

.... (7) Umeščanje raznovrstnih dejavnosti in infrastrukture v naravno in kulturno krajino, ki jih zaradi različnih razlogov ni mogoče umestiti v naselja, se celovito obravnava s prostorskimi instrumenti – načrtuje se jih tako, da zagotavljajo več komplementarnih funkcij za oskrbo podeželja hkrati, pri čemer se ohranja celovitost zelenih sistemov na ravni regij ali naselij in njihovo ekološko poveztljivost.«

PRS v 55. členu določa pravila za načrtovanje v krajini:

»(1) Pri načrtovanju v krajini je treba zagotoviti:

1. varstvo kulturne dediščine, ohranjanje izjemnih krajin ter kakovostnih prostorskih struktur, ki ohranjajo in vzpostavljajo prepoznavnost krajine;
2. ohranjanje naravnih vrednot ter preprečitev njihovega uničenja ali poškodovanja na območju pričakovanih naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti, zavarovanih območij, habitatnih tipov, habitatnih ogroženih vrst, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju in drugih naravnih sestavin prostora, ki ohranjajo in vzpostavljajo naravno kakovost krajine, v skladu s predpisi;
3. varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki naj bo takšno, da se na ogrožena območja ne bi umeščale dejavnosti, ki te nesreče lahko povzročajo;
4. upoštevanje zatečene rabe, funkcije in podobe krajine ter potencialov krajine za krepitev gospodarskih in socialnih koristi;
5. da se razvoj v krajini usmerja v območja kjer so razpoložljivi vodni viri in kjer je brez večjih prostorskih posegov možno zagotoviti ustrezno oskrbo s pitno vodo in ustrezno varstvo pred škodljivim delovanjem voda;
6. da se v kar največji možni meri upošteva strukturno urejenost prostora, način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino in zgodovinski razvoj območij;
7. da se v kar največji možni meri ohranjajo za posamezne krajinske regije značilni krajinski vzorci.«

PRS v 57. členu glede prepoznavnosti krajine določa:

»(1) Prepoznavnost krajine oblikujejo pestra kulturna krajina, arheološka, stavbna in naselbinska dediščina ter naravne vrednote z izrazitimi in prepoznavnimi lastnostmi, ki tvorijo kulturni in simbolni pomen ter doživljajsko vrednost krajine.

(2) Prostorske značilnosti, ki tvorijo kulturno in simbolno prepoznavnost (v nadaljnjem besedilu: prostorske značilnosti) določenega območja, se morajo ohranjati in na novo vzpostavljati s prostorskim načrtovanjem.

(3) Prostorske značilnosti se določajo na osnovi analiz, pripravljenih v okviru strokovnih podlag pri pripravi prostorskih aktov lokalnih skupnosti. Pri tem se upoštevajo že izdelane raziskave s področja določanja krajinskih, arhitekturnih in etnoloških regij in predpisi s področja ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine.

(4) V strokovnih podlagah prostorskega akta se natančneje prikažejo nacionalno pomembna krajinsko prepoznavna območja (v nadaljnjem besedilu: nacionalna območja prepoznavnosti), določena v Odloku o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04), lahko pa se tudi predlagajo lokalno pomembna krajinsko prepoznavna območja (v nadaljnjem besedilu: lokalna območja prepoznavnosti).....«

Načrtovana širitev kamnoloma Vetrnik **je skladna s temeljnim načelom identitete prostora in tudi z usmeritvami in ReSPR50 in iz PRS glede ohranjanja prepoznavnosti.**

Načrtovana širitev kamnoloma Vetrnik upošteva *zatečeno rabo, funkcije in potenciale krajine za gospodarsko rabo, tako da omogoča nadaljnjo rabo prostora v zaledju obstoječega kamnoloma.* Širitev kamnoloma posega v gozdno zaledje obstoječega kamnoloma, ki vidno ni izpostavljeno iz okoliške poselitve in pomembnih prometnic, zato s tem posegom ne bo spremenjen značaj krajine območja, ki je v vidnem stiku s kamnolomom. Na obravnavanem in tudi širšem območju niti po opredelitvah SPRS (2004) niti po ugotovitvah projekta CRP Prenova Regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Acer Novo mesto in ZRC SAZU, 2024), dosegljivih na spletni strani

<https://experience.arcgis.com/experience/526d3c9c514a43a0ae9d7f793a29a08c/>, ni območij krajinske prepoznavnosti in tudi ne izjemnih krajin. Zato je ocenjeno, da **vplivi kamnoloma na krajino in prepoznavnost prostora ne bodo veliki** in da je tudi v tem pogledu načrtovana širitev kamnoloma Vetrnik skladna z usmeritvami iz ReSPR50.

Načrtovana širitev kamnoloma Vetrnik tudi ne posega na območja, ki bi bila pomembna z vidika ekološke povezljivosti. Območje obstoječega kamnoloma in njegove širitve namreč ne leži na območjih ekoloških koridorjev (ekokoridorji parkljarjev in ekokoridorji medveda), ki so prikazani v projektu CRP Opredelitev ekoloških koridorjev na ravni Slovenije kot podpora načrtovanju prostorskega razvoja in upravljanja narave ter drugih virov (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo in Acer Novo mesto, 2021). Glede na navedeno je mogoče oceniti, da predvidena **širitev kamnoloma ne bo imela pomembnih negativnih vplivov na ekološko povezljivost širšega območja.**

6 BILANCE POVRŠIN

Primerjava bilanc med veljavnim OPN Šmartno pri Litiji in dopolnjenim osnutkom SD OPN 8 Šmartno pri Litiji po posameznih osnovnih namenskih rabah prostora je razvidna iz spodnje preglednice.

oznaka	namenska raba	veljavni OPN	dopolnjen osnutek SD OPN 4	razlika glede na veljavni OPN
		površina (ha)		
S	območja stanovanj	141,95	141,95	0
C	območja centralnih dejavnosti	19,39	19,39	0
I	območja proizvodnih dejavnosti	12,62	12,62	0
Z	območja zelenih površin	5,61	5,61	0
O	območja okoljske infrastrukture	1,96	1,96	0
A	površine razpršene poselitve	120,79	120,79	0
P	območja prometne infrastrukture	119,64	119,64	0
skupaj stavbna zemljišča		421,96	421,96	0
V	površinske vode	38,99	38,99	0
G	gozdna zemljišča	6.496,73	6.493,58	-3,15
K1	najboljša kmetijska zemljišča	872,90	872,90	0
K2	druga kmetijska zemljišča	1.595,30	1.595,30	0
LN	območja mineralnih surovin	69,96	73,11	3,15
skupaj nestavbna zemljišča		9.073,88	9.073,88	0
skupaj		9.495,84	9.495,84	0